

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เลือกใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกรายบุคคล (In-depth interview) เป็นการซักถามพูดคุยกันระหว่างผู้สัมภาษณ์และผู้ให้สัมภาษณ์ เป็นการถามเจาะลึกถึงคำตอบอย่างละเอียดถี่ถ้วน การถามนอกจากจะให้อธิบายแล้วจะต้องถามถึงเหตุผลด้วย ซึ่งการสัมภาษณ์แบบนี้จะใช้ได้ดีกับการศึกษาวิจัยในเรื่องที่เกี่ยวกับพฤติกรรมของบุคคล เจตคติ ความต้องการ ความเชื่อ ค่านิยม บุคลิกภาพในลักษณะต่างๆ

ข้อดีของวิธีการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก

เป็นวิธีการที่ทำให้ผู้สัมภาษณ์ได้พูดคุยอย่างละเอียดและลึก ในหัวข้อเฉพาะที่ต้องการเป็นการติดต่อสื่อสารโดยตรงสามารถทำให้เข้าใจในข้อมูลระหว่างกันและกันได้ดี ถ้ามีความเข้าใจผิดก็สามารถแก้ไขได้ทันที มีลักษณะยืดหยุ่นได้มากสามารถดัดแปลงและแก้ไขคำถามจนกว่าผู้ตอบจะเข้าใจคำถามอีกทั้งในขณะที่ทำการสัมภาษณ์ผู้วิจัยสามารถใช้วิธีการสังเกตไปด้วยได้ว่าผู้ตอบมีความจริงใจกับการตอบหรือไม่

ข้อจำกัดของวิธีการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก

วิธีการนี้จะใช้เวลาค่อนข้างมาก รวมทั้งความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดกับผู้ถูกสัมภาษณ์ และความไว้วางใจอาจมีผลต่อการให้ข้อมูล การที่ผู้ให้สัมภาษณ์ไม่สนใจมติดของเวลา อาจหลงลืมเล่าบางอย่าง หรือคิดว่าเป็นเรื่องธรรมดาหรือไม่สำคัญอย่างที่คุณสัมภาษณ์มองเห็นเขาก็จะไม่เอ่ยถึงทำให้เกิดการละทิ้งรายละเอียดต่างๆ ไปมากนอกจากนี้สภาพทางอารมณ์ ก็อาจส่งผลให้เกิดการบิดเบือนได้ การสัมภาษณ์บางครั้งขึ้นอยู่กับความคิดเห็นที่ทันใดและความจำของผู้ถูกสัมภาษณ์ ทำให้ข้อมูลอาจผิดพลาดได้ อีกทั้ง ผู้สัมภาษณ์ก็ต้องระวังไม่ใส่ความคิดของตนเองลงไปในการคิดของผู้ถูกสัมภาษณ์ และข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์จะเชื่อถือได้หรือไม่ขึ้นอยู่กับความร่วมมือและความเต็มใจของผู้ถูกสัมภาษณ์ ซึ่งความสำเร็จในการเก็บข้อมูลวิธีนี้ขึ้นอยู่กับความสามารถของผู้สัมภาษณ์

3.1 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยนี้ ใช้วิธีการวิจัยใน 2 ลักษณะ คือ

3.1.1 การวิจัยจากเอกสารหลักฐานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง (Documentary Research) ของทางราชการ ตลอดจนสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้โดยใช้กระบวนการวิเคราะห์เชิงวิพากษ์วิจารณ์ (Criticism)

3.1.2 การสัมภาษณ์เชิงลึก โดยมีการตั้งคำถามไว้ล่วงหน้าใช้แนวคำถามปลายเปิดซึ่งตรงตามวัตถุประสงค์ของงานวิจัยนี้ โดยแยกประเด็นคำถามสำหรับกลุ่มเป้าหมายสองกลุ่ม คือ กลุ่มกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้บริหารและปลัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 5 ข้อ และ กลุ่มนายอำเภอ ปลัดอำเภอ และท้องถิ่นอำเภอ จำนวน 4 ข้อ แล้วนำมาวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อให้ได้ข้อมูลในเชิงลึก

3.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยนี้ มีทั้งหมด 35 คน ประกอบด้วย

3.2.1 ข้าราชการฝ่ายปกครอง จำนวน 3 คน คือ นายอำเภอสันทราย ปลัดอำเภอหัวหน้าฝ่ายบริหารงานปกครอง และท้องถิ่นอำเภอสันทราย ซึ่งคัดเลือกจากผู้ซึ่งมีอำนาจและหน้าที่ตามระเบียบ กฎหมาย ในการกำกับดูแลกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

3.2.2 กำนัน 12 คน จาก 12 ตำบล คือ ตำบลสันทรายน้อย ตำบลสันทรายหลวง ตำบลสันพระเนตร ตำบลสันป่าเปา ตำบลสันนาเม็ง ตำบลหนองแห้ง ตำบลเมืองเส้น ตำบลป่าไผ่ ตำบลหนองจ้อม ตำบลหนองหาร ตำบลแม่แฝก และตำบลแม่แฝกใหม่ ซึ่งคัดเลือกจากเป้าหมายตำบลที่มีพื้นที่ตั้งอยู่ในเขตเมืองและเขตชนบท ซึ่งมีความแตกต่างกันทั้งทางกายภาพและสภาพการดำรงชีวิตของประชากร ทั้งนี้ เพื่อให้ได้ผลการศึกษาที่หลากหลายและครอบคลุมมากยิ่งขึ้น

3.2.3 ผู้ใหญ่บ้าน 10 คน จาก 10 หมู่บ้าน โดยพิจารณาจากหมู่บ้านในพื้นที่ 5 ตำบลคือ ตำบลสันนาเม็ง ตำบลป่าไผ่ ตำบลหนองแห้ง ตำบลหนองหาร และตำบลแม่แฝก ตำบลละ 2 หมู่บ้าน ซึ่งนอกจากจะมีการศึกษาปัญหาความขัดแย้งที่เกิดขึ้นในระดับตำบล โดยการสัมภาษณ์กำนันแล้ว ผู้วิจัยยังเลือกที่จะสัมภาษณ์ผู้ใหญ่บ้านด้วย ทั้งนี้ก็เพื่อให้ทราบถึงลักษณะปัญหาที่เจาะลึกลงไปในหน่วยย่อยระดับหมู่บ้านอีก ซึ่งอาจจะมีลักษณะปัญหาที่แตกต่างจากภาพรวมในระดับตำบล

3.2.4 ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 5 คน คือ นายกเทศมนตรีตำบลสันทรายหลวง นายกองค์การบริหารส่วนตำบลสันนาเม็ง นายกองค์การบริหารส่วนตำบลสันป่าเปา นายกองค์การบริหารส่วนตำบลเมืองเส้น นายกองค์การบริหารส่วนตำบลแม่แฝก ซึ่งมีแนวทางในการคัดเลือกกลุ่มเป้าหมาย โดยพิจารณาจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีพื้นที่อยู่ในเขตเมืองและ

เขตชนบท ซึ่งมีความแตกต่างกันทั้งทางกายภาพและสภาพการดำรงชีวิตของประชากร ทั้งนี้ เพื่อให้ได้ผลการศึกษาที่หลากหลายและครอบคลุมมากยิ่งขึ้น

3.2.5 ปลัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 5 คน คือ ปลัดเทศบาลตำบลสันทรายหลวง ปลัดเทศบาลตำบลหนองจ่อม ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลสันนาเม็ง ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลเมืองเส้น และปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลแม่แฝก ซึ่งพิจารณาคัดเลือกจากปลัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่โอนย้ายมาจากตำแหน่งปลัดอำเภอ สังกัดกรมการปกครอง ซึ่งเคยกำกับดูแลกำนัน ผู้ใหญ่บ้านมาก่อน และปลัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยตรง ซึ่งไม่เคยทำงานกำกับดูแลกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน มาก่อน เพื่อให้ทราบถึงความคิดเห็นที่หลากหลายมากยิ่งขึ้น

ทั้งนี้กลุ่มตัวอย่างทั้ง 35 คน ล้วนมีความเกี่ยวข้องโดยตรงกับเรื่อง πουผู้วิจัยต้องการศึกษา โดยผลการวิจัยในกรณีนี้ อาจจะมีผลการศึกษาที่แตกต่างกันไปจากการศึกษาวิจัยในพื้นที่แห่งอื่นๆ ก็ได้ โดยเนื้อหาในการศึกษาประกอบด้วย หน้าที่ บทบาท และปัญหา อุปสรรค ข้อขัดแย้ง ตลอดจนข้อเสนอแนะในการประสานงานร่วมกันระหว่าง กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องตามที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น

3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

ผู้วิจัยใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (Indepth Interview) รวมทั้งการศึกษาข้อมูลจากเอกสารหลักฐานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง (Secondary Data)

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

จะใช้การวิเคราะห์เนื้อหาและวิเคราะห์ผลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึกเป็นหลัก โดยประมวลความคิดเป็นของกลุ่มตัวอย่างทุกกลุ่มที่ได้มา เพื่อให้ได้ความคิดเห็นที่สอดคล้องและแตกต่างกัน ของผู้ให้สัมภาษณ์แต่ละกลุ่มและแต่ละข้อ แล้วนำข้อมูลที่ได้ไปใช้ตอบคำถามในการวิจัยต่อไป และเพื่อให้ได้ข้อเท็จจริงในการศึกษามากที่สุด